

Tiesos Draugas Ekstra Nr. 104

LEBBS naujienos

2018 m. balandis

**„Jeį laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32**

Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.

Šiame numeryje:

Nuo redakcijos

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 80 metų

Gerai pasakyta

Krikščionybė XVIII amžiuje (III dalis)

Saulėgraža

EBF maldos kalendorius

Mieli *Tiesos Draugo Ekstra* skaitytojai,

Atsiprašome už kelių mėnesių tylą! Tikimės, kad apsidžiaugsite gavę šį Velykų žinia ir pavasariu dvelkiantį numerį... Ir, kaip visada, labai lauktume jūsų laiškų – atsiliepimų, minčių, pasisakymų, kokie klausimai ir temos domintų Jus ir Jūsų bendruomenes.

Šiuo Atvelykio metu linkime visiems naujai pamatyto, patirto Kristaus prisikėlimo,

TDE Redakcija ✓

Ką rašė „Tiesos draugas“ prieš 80 metų

Jėzus Kristus – prisikėlimas ir gyvenimas

„Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas,“ - sakė Jėzus. Tik Jis galėjo taip pasakyti. Tuo Jis pareiškė, kad yra Dievo siųstas, paties Dievo Sūnus. Kai Jėzus tuos žodžius kalbėjo, Jis dar nebuvo kovojęs su mirtimi ir nebuvo dar prisikėlęs, bet Jis žinojo, kad turės kovoti ir kad nugalės.

Dėl Jėzaus gyvenimo ir mirties ant kryžiaus neabejojama. Ir netikintys, ir Jėzaus priešai tai pripažįsta. Bet Jo prisikėlimas yra neigiamas. „Mes

skelbiame Kristų nukryžiuotą – šis Šventojo Rašto sakiny puošia daugelio maldos namų sienas. Tai svarbūs žodžiai, bet tai yra tik pusė Evangelijos. Vartojant šį sakinį be konteksto, reikėtų sakyti: „Mes skelbiame Kristų nukryžiuotą ir prisikėlusį!“ Tada paliudysime savo tikėjimą Kristaus mirtimi ir Jo prisikėlimu, kuris liudija Dievo galybę.

Mažai mums padeda, jei žinome, kad Jėzus yra prisikėlimas ir gyvenimas, bet patys pasiliekame mirtyje. Atbundanti pavasario gamta negali mums suteikti laimės. Kristaus prisikėlimo šventė negali užpildyti sielos tuštumos, jei nesame prisikėlę naujam gyvenimui su Kristumi ir dėl Jo.

Paimkime pavyzdį iš gamtos. Saulė siunčia savo spindulius, apšviečia ir sušildo sustingusią žemę. O tada joje paslėptieji gyvybės daigai pabunda ir pradeda gyvuoti. Kiekviena gėlė yra pačios saulės atvaizdas – jos visos yra kaip mažos saulutės. Jos yra saulės vaikai, nes turi gyvybę iš saulės. Panašiai yra ir su žmonėmis. Kur Jėzus priimamas į širdį, kur Šventoji Dvasia ją šildo, ten atsiranda naujas gyvenimas. Ten sustingusi širdis pabunda dėl Dievo. Kaip su pavasario lauko gėle, taip ir su tikinčiu žmogumi: pasikeitusiame gyvenime turi atsispindėti Kristaus grožis.

(Pagal straipsnį iš „Tiesos draugo“ 1938/4 – parengė A. L.) ✓

Gerai pasakyta:

„Kiekvienas nori, kad tiesa būtų jo pusėje, bet ne kiekvienas nori būti tiesos pusėje.“

„Kam gėda melstis, tam gėda būti Dievo draugu. Malda yra kaip smilkalai, kurie velniui sukelia galvos skausmą.“

„Kas kitiems negali atleisti, tas sugriauna tiltą, kuriuo teks pačiam eiti.“

(Autoriai nežinomi) ✓

Krikščionybė XVIII amžiuje (III dalis)

Bažnyčia Rusijoje. Nežymūs liturginiai ir apeiginiai pakitimai, XVII a. viduryje įvesti patriarcho Nikono, pritariant carui Aleksiejui, sukėlė didžiulį dalies dvasininkijos ir liaudies pasipriešinimą. Bažnyčia skilo į dvi dalis. Senosios tvarkos šalininkai, vadinami sentikiais, bažnytinės ir pasaulietinės valdžios buvo žiauriai persekiojami iki pat XVIII a. pabaigos.

Apeigų reformos iniciatorius Nikonas neslėpė savo planų tapti Rusijos Didžiuoju valdovu, todėl caras Aleksiejus buvo priverstas jį pašalinti, o sūnus Petras I patriarchatą visai panaikino. Vietoje jo po 1721 m. buvo įsteigtas Švenčiausiasis Sinodas, kurį sudarė vyskupų taryba, o ją prižiūrėjo caro paskirtas generalinis Sinodo oberprokuras. Kiek vėliau valdžios

įsakymu bažnyčių ir vienuolynų žemės buvo paskelbtos valstybės nuosavybe. Negalėdami pragyventi, skurstantys eiliniai dvasininkai turėjo užsiimti pašaliniais darbais arba reikalauti iš tikinčiųjų atlygio už patarnavimus. Tai tęsėsi apie 200 metų – iki pat Spalio revoliucijos. Ši padėtis dar labiau pagilino bažnyčios skilimą, nes sentikiams tai buvo kaip įrodymas, jog Rusiją ir jos valstybinę bažnyčią valdo Antikristas. Bažnyčios būklė išryškino tuos, kurie ieškojo išeities, negalėdami susitaikyti su esama situacija. Reikėtų paminėti dar vieną problemą: tauta vis dar neturėjo Šv. Rašto rusų kalba. Tokia galimybė atsirado tik po gero šimtmečio.

Ilgėdamiesi dvasinės atgaivos ir tiesos, žmonės ieškojo viso to už bažnyčios ribų. Rusų ir ukrainiečių tautose prasidėjo apie porą šimtmečių užsitęsęs dievoieškos procesas. Įvairiose vietose atsirado dažniausiai mistinio pobūdžio judėjimai, kurie, nors ir buvo skirtingi, gavo bendrą „dvasinių krikščionių“ vardą. Čia bus paminėtos tik dvi žymesnės tokios grupės.

Duchoborai (dvasia + kova). Jie atmetė Visuotinių susirinkimų ir bažnyčios tėvų autoritetą, visą regimą bažnytinę struktūrą bei apeigas, o vertino tik Dievo garbinimą „dvasioje ir tiesoje“. Net vandens krikštą ir Viešpaties Vakarienę jie priėmė tik dvasiniu būdu. Daugeliu atveju jų mokymas neatitiko Biblijos mokymo. Vienas amžininkas, Valstybės Dūmos pirmininkas, kurį laiką gyvenęs tarp jų, rašė: „Atviraširdžiai, sąžiningi, švelnūs, besirūpinantys kitų žmonių reikmėmis. Kokie darbštūs, stiprūs!“ Per trumpą laiką jie išplito visoje centrinėje Rusijos imperijos dalyje. Valdžia pradžioje nekreipė į juos dėmesio, tik vėliau, bažnyčios vyresnybei reikalaujant, pradėta juos persekioti ir bausti net mirtimi. Iki mūsų laikų yra išlikusios nedidelės duchoborų grupelės Gruzijoje, Azerbaidžane ir Pietų Rusijoje.

Molokanai atsirado iš duchoborų aplinkos. Vienas iš jų, labiau apsišvietęs Semionas Ukleinas pradėjo mokyti, kad tiesa gali būti tik tai, kas užrašyta Biblijoje, o ne tai, ką duchoborai vadino „vidiniu

apšvietimu“. Nėra aiški šio judėjimo pavadinimo kilmė. Žinomas faktas, kad juos taip pavadino Tambovo dvasinės konsistorijos vadovai aiškindami, kad pasninko metu šie geria pieną. Patys molokanai aiškino, kad jiems yra labai svarbus „dvasinis pienas“ (pagal 1 Pt 2,2), bet oficialiai jie save vadindavo „dvasiniais krikščionimis“.

Žinoma, molokanai nebuvo valdžios globojami, bet ir nepatyrė žiaurių persekiojimų. 1805 m. valstybės Senatas, išnagrinėjęs pačių molokanų pateiktus tikėjimo pagrindus, priėmė sprendimą leisti jiems išpažinti savo tikėjimą. Kai kur imperijos pakraščiuose jiems buvo suteikiamos žemės, kuriose jie galėjo apsigyventi sudarydami tam tikras kolonijas.

Tarp jų buvo labai gabių pamokslininkų, kurie, kiek leido jų supratimas, aistringai ir aiškiai skelbė Evangeliją. Jų gretos augo, ir jie išplito daugiausia centrinėse Rusijos gubernijose, Sibire ir Užkaukazėje.

Molokanai mokė, kad Kristus įsteigė bažnyčią, bet aiškino, kad „tikroji bažnyčia egzistavo tik iki Visuotinių susirinkimų, t. y. iki IV amžiaus. Esą tada kai kurie bažnyčios mokytojai, praradę krikščionybę, įvedė įvairius pagoniškus tikėjimus ir apeigas. Dabar tikrąją Kristaus bažnyčią sudaro tik tikrieji 'dvasiniai krikščionys'“. Didžioji jų dauguma neigė vandens krikštą mokydami, kad reikalingas dvasinis krikštas Dievo žodžiu, atgaila ir nuodėmių atleidimu. Jie nešvėsdavo Viešpaties Vakarienės aiškindami, kad svarbiau yra Kristaus įsakymas vykdyti Dievo valią. Kiek vėliau nedidelė dalis molokanų pakeitė savo nuomonę ir ėmė praktikuoti ir krikštą, ir Viešpaties Vakarienę, todėl juos pradėta vadinti „šlapiaisiais“ molokanais.

Judėjimo pradžioje molokanai pabrėždavo neribotą laisvę tų, „kuriuose apsigyveno Kristaus mokymas“, ir tai neskatinu jų ieškoti bendrų susitarimų tikėjimo ir gyvenimos klausimais. Dėl to jie gana anksti suskilo į daugybę atšakų, tarpusavyje neturėjusių bendrystės. XIX amžiuje jie pradėjo silpti ir šio proceso

nesustabdė net pradėtas platinti į rusų kalbą išverstas Naujasis Testamentas. Tačiau stabilesnės molokanų grupės išsilaikė net per žiaurios XX amžiaus stalininius persekiojimus ir sulaukė naujų laikų. Reikėtų dar paminėti, kad molokanai gerokai „nukraujavo“ XIX amžiaus antroje pusėje, kai Tiflise (Gruzijoje) prasidėjo *baptistų* judėjimas, patraukęs į savo pusę nemažą dalį molokanų. Prie baptistų prisidėdavo ne tik pavieniai asmenys, bet ir ištisos bendruomenės su jų vadovais.

Dar reikėtų atskirai paminėti vieną asmenį. Tai *Grigorijus Skovoroda* (1722-1794) - vienas iš dievoieškos atstovų, ukrainiečių mąstytojas, poetas, rašytojas. Jis nesukūrė naujo religinio mokymo, neįsteigė naujos bažnyčios ir net neturėjo tokio tikslo. Skovoroda mokėsi Kijevo dvasinėje akademijoje. Vėliau porą metų studijavo Halėje (Vokietija), ir čia artimai susidraugavo su pietistais. Sugrįžęs kurį laiką dvasinėje seminarijoje dėstė poetiką, o dar vėliau atsisakė kunigystės ir ilgiems metams tapo keliaujančiu pamokslininku Rytų Ukrainoje.

Skovoroda buvo labai gerbiamas molokanų aplinkoje, nes pagal jo parašytas eiles jie giedodavo savo sueigose. Įvairių pažiūrų žmonės mylėjo šį pamokslininką, kurio mintys visada buvo suprantamos ir paremtos Šv. Raštu. Jis buvo laukiamas gyventojų namuose, kaimiečių susirinkimuose ir miestų aikštėse.

Apšvietos amžius, Europoje pakeitęs Renesanso laikus, apima XVII – XVIII šimtmečius. Anglijoje jis prasidėjo anksčiau. Šis judėjimas turėjo daugiau religinio ir politinio turinio. Vėliau Apšvietos akcentas pasislinko filosofijos link. Tada pasaulis sužinojo apie daugybę „izmų“: empirizmą, racionalizmą, deizmą, panteizmą, materializmą, o vėliau iš jų kilusius biblinį kriticismą ir liberalizmą. Žymiausi šių „izmų“ pranašai ir skelbėjai: Renė Dekartas, Boruchas (Benediktas) Spinoza, Volteras, Žanas Žakas Ruso, Gotfrydas Leibnicas ir kiti. *Dekartas* mokė, kad kelias į pažinimą eina per abejonę. Vienintelis dalykas, dėl kurio galima neabejoti, yra mąstantis „aš“.

Iš čia kilo žinomas posakis: „Cogito, ergo sum“ – „Mąstau, vadinasi, esu“. Dekartas išplėtojo deizmo pažiūras ir teigė, kad Dievas esąs visuose žmonėse, net pagonyse. Deizmas skelbia, kad Dievas sukūrė Visatą ir žmogų, bet pasaulį Jis valdo tik per gamtos dėsnius, pats asmeniškai nesikišdamas į žmonių gyvenimą, ir yra transcendentalus, t. y. anapusinis, nepažinus. Tokiu atveju Biblija nėra dieviškasis apreiškimas ir nėra toks svarbus dalykas. Deistų manymu, Kristus buvo moralės mokytojas, o gerų dalykų žmogus turįs siekti savo jėgomis.

Volteras, išauklėtas jėzuitų, su Biblijos tiesomis ir evangelišku mokymu nebuvo susipažinęs. Gal todėl jis savo raštuose įnirtingai puolė krikščionybę ir bažnyčią. Jo šūkis buvo: „Išnaikinti ją, prakeiktąją!“, tačiau gryno ateizmo jis kratėsi, o deizmo idėjas norėjo padaryti visos žmonijos turtu.

Prūsijos karalius *Frydrichas Didysis* (1740-1786) anksti susidomėjo Volteru ir tapo įsitikinusiu deistu. Savo tikėjimą jis rėmė ne Biblijos apreiškimu, o „teologiniu proto įrodymu“. Karalius vertino krikščioniškąsias dorybes, bet bažnyčios mokymui buvo abejingas. Jis yra pasakęs, kad jo karalystėje „kiekvienas gali būti išganytas pagal savo fasoną“, ir todėl tarp Europos valdovų jis buvo pirmasis, kuris religinės tolerancijos principus taikė visiems savo pavaldiniams.

Be abejo, vyko diskusijos tarp Apšvietos šalininkų ir protestantiškų bažnyčių atstovų. Deja, teologams nepasisėkė „švietimiečių“ atvesti į tiesos kelią, o protestantų bažnyčiose įsigalėjo indiferentizmas. Norėdami suderinti mokslo pasiekimus su bažnyčios mokymu, daugelis teologų pasuko racionalizmo keliu. Pagaliau pradėjo „aiškėti“, kad kritikuojant Naujajį Testamentą abejonių nekelia tik keturi Pauliaus laišakai: Romiečiams, Galatams ir abu Korintiečiams.

„Naujoji teologija“ kaip gaisras apėmė ne tik Europos universitetų teologijos fakultetus, bet ir protestantų bažnyčias. Keitėsi ne tik pamokslų turinys, bet ir

giesmės, nes buvo giedama ne tiek apie Kristų, Jo mirtį ir prisikėlimą, kiek apie gamtos grožį, žmogiškąsias vertybes. Prasidėjo „bažnyčių tuštėjimo metas“.

Idėjinis nestabilumas nepraėjo be pasekmių, ir baigiantis XVIII amžiui Prancūziją sukrėtė dar negirdėtas Europoje dalykas – revoliucija. Pradžioje jos kumštis buvo nukreiptas į monarchinę santvarką: karalius Liudvikas XVI buvo suimtas ir nužudytas, o Prancūzija paskelbta respublika. Tačiau ramybės nebuvo, nes netrukus ėmė tarpusavyje vaidytis patys revoliucijos vykdytojai. Valdžią užgrobus grupei radikalų, prasidėjo nevaldomas teroras. Dvarininkai ir dvasininkai turėjo būti visiškai sunaikinti. Giljotina tapo neoficialiu šios revoliucijos simboliu. Buvo atšauktas krikščioniškas kalendorius, sugriauta apie 2000 bažnyčių, šalinami visi krikščionybės simboliai. Paryžiaus katedroje buvo įrengta proto garbinimo šventykla, nes proto deivės kultas buvo paskelbtas oficialiąja religija.

Prancūzų revoliucijos padariniai sukrėtė Europą, ir daugelis ėmė suprasti, kad tai yra nežabotos laisvės ir įvairių „izmų“ rezultatas. O tada atsirado dar vienas „izmas“ - idealizmas, kurio žymesni atstovai yra šie: Emanuelis Kantas (1724-1804), Johanas Herderis (1744-1803), Volfganagas Gėtė (1749-1832), Frydrichas Šileris (1759-1804). Iš teologų labiausiai išsiskyrė reformatas *Frydrichas Šlejermacheris* (1768-1834), kuris buvo gerai susipažinęs su visais judėjimais, bet jų atžvilgiu buvo atsargus. Metams bėgant jis vis labiau artėjo prie pozityviosios krikščionybės. Jis aiškino, kad „bažnyčia yra vienminčių pamaldumo bendruomenė. Ji nėra nei mokslo bažnyčia, nei įstaiga, kurioje

(Tęsinys kitame numeryje)

Albertas Latužis ✓

žmonės auklėjami dorybei. Tikroji bažnyčia privalėtų susidaryti tik iš tokių žmonių, kurie patyrė religinį išgyvenimą. Esamos parapijos yra tik pirmasis laiptelis į tikrąją bažnyčią. Bažnyčios raidai trukdo valstybė, ir reikia siekti visiško bažnyčios atskyrimo nuo valstybės. Kristaus asmuo yra dieviška paslaptis, ir tikroji bažnyčia teisingai moko apie Kristaus tarpininkavimą ir dievybę.“ (P. Jakubėnas, Naujų amžių bažnyčios istorija, 159 psl., Kaunas, 1936)

Nereikėtų manyti, kad XVIII amžiuje visų tikinčiųjų širdys buvo atšalusios. Apie tai liudija anksčiau minėtų pietistų ir metodistų karštas tikėjimas su paprasta Golgotos – Kristaus kraujo ir žaizdų – teologija. Dvasiškai atšalusiai aplinkai jie skelbė Dievo Avinėlių, nužudytą dėl viso pasaulio nuodėmių. Čia reikėtų paminėti ir žymius evangeliškų giesmių eiliuotojus, bet labiausiai – didžiuosius muzikos kūrėjus Johaną Sebastianą Bachą (1685–1750) ir Georgą Frydrichą Hendlį (1685 – 1759).

Reikia pažymėti, kad Romos katalikų bažnyčia buvo mažiau paveikta minėtų „izmų“, bet permainingos pasiekė ir ją. Pvz., iš jos pusės atsirado daugiau tolerancijos protestantų atžvilgiu. Visuotinę neapykantą Europoje užsitraukė jėzuitų ordinas, kol pagaliau 1773 m. popiežius Klemensas XIV buvo priverstas šį ordiną kuriam laikui uždaryti.

1776 m. Amerikos šiaurinės jungtinės valstijos paskelbė savo nepriklausomybę nuo Anglijos. Naujoje valstybėje bažnyčia buvo atskirta nuo valstybės, visoms religijoms paskelbtos lygios teisės, o kiekvienam piliečiui – sąžinės laisvė.

Jakov Buzinnyj

Saulėgraža

Pievelėj tarp gėlių išaugo
saulėgraža maža, menkutė
ir, lyg pamačius seną draugą,
į saulę atgrežė galvutę.

O saulė šildė, šviesą žėrė,
saulėgraža tą šviesą gėrė,
aukštyn žiūrėjo, kol pati
į saulę tapo panaši.

Nuo pat vaikystės aš patyriau
malonę Dievo begalinę.
Aš Jam gyvenimą paskyriau,
o Jis ir šildo, ir augina.

Jo meilė šviečia širdyje,
Jis virš manęs ir manyje.
Esu Jame kaip jūroj lašas,
kaip kosmose atomas mažas.

To trokštu, kol esu pasauly:
kad vien į Viešpatį žiūrėčiau,
kaip ta saulėgraža į saulę,
kad aš į Jėzų panašėčiau.

Iš rusų k. išvertė N. Latužienė

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Balandžio 2-8 meldžiamės už:

Bulgarijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	128
Bendras narių skaičius:	5 150
Prezidentas:	Stoycho Dimitrov Apostolov
Generalinis sekretorius:	Teodor Blagoev Oprenov

Balandžio 9-15 meldžiamės už:

Kroatijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	48
Bendras narių skaičius:	2 000
Prezidentas:	Toma Magda
Generalinis sekretorius:	Zeljko Mraz

Balandžio 16-22 meldžiamės už:

Jordanijos baptistų konvenciją

Bendruomenių skaičius:	21
Bendras narių skaičius:	1 200
Prezidentas:	Jeries. F. Abu Ghazaleh
Sekretorius:	Khaldoon S. Karadsheh

... ir Sirijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius:	13
Bendras narių skaičius:	600
Prezidentas:	Daas Haddad

Balandžio 23-29 meldžiamės už:

Švedijos evangelišką laisvąją bažnyčią (InterAct)

Bendruomenių skaičius: 300
Bendras narių skaičius: 32 500
Misijos direktorius: Daniel Norburg

Balandžio 30 – gegužės 6 meldžiamės už:

Šiaurinę Serbijos baptistų bažnyčių sąjungą...

Bendruomenių skaičius: 19
Bendras narių skaičius: 1 983
Prezidentas: Zvonko Janecic
Generalinis sekretorius: Avram Dega

...ir Pietinę Serbijos evangelikų krikščionių-baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius: 14
Bendras narių skaičius: 700
Prezidentas: Cedo Ralevic
Generalinis sekretorius: Dragisa Armus

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu – NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

Įmonės kodas: 192077697

AB SEB bankas, Banko kodas: 70440

Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925